

Learning Development with Social Cognitive Theory of Students through Educational Television Video of Thai PBS¹

*Prateep Jinngae²
Laddawan Kaseamnet³
Usa Srijindarat⁴
Wilailak Langka⁵*

Received: September 30, 2014

Accepted: November 2, 2014

Abstract

This study draws on the basic form of Albert Bandura's social cognitive theory, whose purpose was to evaluate the changing of learning and social-cognitive development in students, by comparing an experimental group of students using Thai Public Broadcast media in the General Education at Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand. The participants were 625 first years taking two subjects; SWU 141 and SWU 151 in the first semester of academic year 2014; 308 in experimental groups and 317 in control groups, selected by simple random sampling. The experimental groups were taught using Thai Public Broadcast media, the others were taught without Thai Public Broadcast media and each group were tested eight times. Seventeen instruments were applied. The findings were as follows: The cognitive domain and communication skills in psychomotor domain of learning behavior of students in the experimental group were significantly higher than those of other groups at .05 level on items such as self-efficacy.

Keywords: Learning Behavior, Social-Cognitive Development, General Education

---

¹ Academic Article

² Lecturer at Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University

³ Lecturer at Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University

⁴ Lecturer at Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University

⁵ Lecturer at Faculty of Education, Srinakharinwirot University

การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตด้วยการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai PBS)¹

ประทีป จินฉวี²
ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร³
อุษา ศรีจินดารัตน์⁴
วิไลลักษณ์ ลังกา⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงทดลองประเภทกึ่งทดลองโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของนิสิตที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS และเพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา มคอ 141 และ มคอ 151 จำนวน 625 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 308 คนและกลุ่มควบคุม 317 คน โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบวัดก่อนและหลังการทดลองโดยมีกลุ่มควบคุม วิธีดำเนินการทดลอง กลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS จำนวน 8 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคม สื่อวีดิทัศน์ Thai PBS และแบบวัดตัวแปรที่ศึกษาจำนวน 17 แบบวัด ผลการวิจัย พบว่า 1) นิสิตปริญญาตรีกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ในองค์ประกอบพุทธิพิสัย จิตพิสัยองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเข้าใจตนเอง ด้านความเข้าใจผู้อื่น และด้านความตระหนักในสิทธิและทักษะพิสัยเฉพาะองค์ประกอบด้านการสื่อสารสูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นิสิตปริญญาตรีกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS มีพฤติกรรมการเรียนรู้ในองค์ประกอบพุทธิพิสัยสูงกว่านิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคม

¹ บทความวิจัย

² อาจารย์ประจำ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ อาจารย์ประจำ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴ อาจารย์ประจำ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁵ อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดศึกษาระดับอุดมศึกษาก็เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีการพัฒนาพัฒนาอาชีพและพัฒนาสังคม ให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาควบคู่ไปกับความรู้ทางวิชาการ มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ท้ามกลางความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และกระแสโลกาภิวัตน์ ต่างส่งผลกระทบต่อสังคมไทยและสังคมโลก ดังนั้นทุกคนในสังคมต้องมีการเตรียมตัวเพื่อให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดจากผลของเทคโนโลยีสารสนเทศได้ การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้มนุษย์ในสังคมเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพในสังคมได้อย่างปกติสุข สถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยหนึ่งที่ต้องกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่สังคม เนื่องจากคนในสังคมปัจจุบันจะต้องเป็นคนที่มีพร้อมจะอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาตนให้เต็มศักยภาพ และรู้เท่าทันโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา กระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงควรมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ (วิชัย, 2539) ประการแรก ทิศทางการจัดการศึกษาจะต้องมีความชัดเจนต่อลักษณะสังคมในอนาคต จะต้องสร้างจิตสำนึกให้บัณฑิตตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการศึกษาว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพและศักยภาพ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องส่งเสริมความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการ กระตุ้นให้

ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเพิ่มคุณภาพและประกันคุณภาพในการผลิตบัณฑิตประการที่สอง ลักษณะการเรียนรู้ของบุคคลในสังคมนานาชาติจะเปิดกว้าง การออกแบบระบบการสอนจะต้องสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่ให้แก่ผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการคิดเชิงพัฒนา เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน การจัดการเรียนการสอนควรใช้การวิจัยเป็นพื้นฐาน การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยนำเครือข่ายการสื่อสารมาใช้ และประการสุดท้ายบุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และเจตคติที่ดีต่อการนำเทคโนโลยีมาจัดหลักสูตรและการสอนเพื่อประโยชน์ ในการพัฒนาความรู้และทักษะจากเทคโนโลยีใหม่ที่สามารถช่วยให้การวางแผนหลักสูตร การออกแบบระบบการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้นและเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น บุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอนต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีวิสัยทัศน์ใหม่ มีโลกทัศน์และมุมมองที่กว้างไกลและลึกซึ้ง มีความตระหนักในความสำคัญของคุณภาพและมาตรฐานการผลิตบัณฑิต รวมถึงการจัดการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพด้วย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญอย่างมากกับการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาที่เรียนตลอดจนมีความตระหนัก และเจตคติที่ดีต่อความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียน ด้วยแนวทางการพัฒนาผู้เรียนดังกล่าวมหาวิทยาลัยจึงได้ทำข้อตกลงความร่วมมือกับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai PBS) เพื่อร่วมมือกันพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในรายวิชาของมหาวิทยาลัยให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและ

การผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือมีความสามารถทางการเรียนรวมทั้งการพัฒนาบัณฑิตให้เป็นคนที่สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นคนที่สามารถคิดวิเคราะห์ในเชิงสร้างสรรค์ในวิชาชีพของตนเอง ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวนี้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับการสนับสนุนให้นำสื่อวีดิทัศน์ที่ Thai PBS สร้างขึ้นมาเป็นสื่อการเรียนการสอนในวิชาชีพศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

ดังนั้นเพื่อให้ความร่วมมือดังกล่าวเกิดประโยชน์ทางวิชาการในการพัฒนาการเรียนรู้นิสิตอย่างแท้จริง จึงทำการวิจัยเพื่อศึกษาว่าการนำสื่อวีดิทัศน์ดังกล่าวมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนนั้นจะส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้นิสิตได้มากน้อยเพียงไร รวมทั้งจะได้มีข้อมูลเชิงวิชาการที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องได้ตัดสินใจวางแผนการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้นิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคม ผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS ซึ่งพิจารณาการเปลี่ยนแปลงใน 3 องค์ประกอบดังนี้

1.1 องค์ประกอบด้านพุทธิพิสัยเป็นการพัฒนานิสิตในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้ศึกษา

1.2 องค์ประกอบด้านจิตพิสัยเป็นการพัฒนานิสิตในเรื่องการเข้าใจตนเองและการเข้าใจผู้อื่น รวมถึงความตระหนักในสิทธิ

1.3 องค์ประกอบด้านทักษะพิสัย เป็นการพัฒนานิสิตให้มีทักษะต่างๆดีขึ้น เช่น ทักษะการ

คิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสารและสารสนเทศ

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเรียนรู้นิสิตปริญญาตรีระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคม ผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS กับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ

แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้การปรับพฤติกรรมทางปัญญาซึ่ง Kazdin (1978) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นกระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอก โดยการเปลี่ยนความคิด การตีความ การตั้งข้อสมมติฐานหรือกลวิธีในการสนองตอบหรือการเปลี่ยนแปลงตัวแปรทางปัญญา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอก โดยที่นักปรับพฤติกรรมทางปัญญามีความเชื่อว่า กิจกรรมทางปัญญานั้นมีผลต่อพฤติกรรม กิจกรรมทางปัญญาสามารถจัดให้มีขึ้นได้ และเปลี่ยนแปลงได้ และ พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงอาจจะเป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางปัญญา ดังนั้นจุดมุ่งหมายของนักปรับพฤติกรรมทางปัญญาก็จะมุ่งที่การเปลี่ยนแปลงตัวแปรทางปัญญาเพื่อที่ว่าพฤติกรรมภายนอกจะได้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Mahoney. 1974) และเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า กระบวนการทางปัญญา พฤติกรรม และผลกรรมนั้นสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ในลักษณะ Interaction นั่นคือพฤติกรรมภายในหรือกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) กับพฤติกรรมภายนอกมีปฏิสัมพันธ์กัน กล่าวคือ บุคคลแสดงพฤติกรรมภายนอกด้านการชี้แนะ (Prompting) จากกระบวนการทางปัญญา และในขณะเดียวกัน พฤติกรรมภายนอกก็มีอิทธิพลต่อกระบวนการทางปัญญาด้วย โดยความเชื่อในลักษณะนี้จะรวมเอา

ภาวะทางจิตใจ (Psychological events) ไว้กับกระบวนการทางปัญญา และรวมเอาภาวะทางสรีระวิทยา (Physiological) ไว้กับพฤติกรรมในกระบวนการทางปัญญานั้น ความคิดความเข้าใจเมื่อมีสิ่งเร้าเข้ามากระทบ ก็อาจจะส่งผลต่อความรู้สึก และความรู้สึกอารมณ์ที่ถูกกระทบจากความเข้าใจนั้นก็อาจจะส่งผลต่อความคิดที่จะชี้แนะกระบวนการพฤติกรรมภายนอก แต่ลักษณะความสัมพันธ์นั้นจะมีความสัมพันธ์เชิงปฏิสัมพันธ์คือเมื่อมีสิ่งเร้าเข้ามากระทบอาจจะเกิดการสนองตอบทางอารมณ์เมื่ออารมณ์ไม่สามารถควบคุมได้ ก็มีผลกระทบต่อความคิดความเข้าใจ และกระบวนการทางปัญญาก็มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในลักษณะทำนองเดียวกัน ดังนั้น เมื่อมีสถานการณ์มากระตุ้น เกิดการรับรู้ตีความที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมก็มีผลให้ความคิดความเข้าใจต่อสถานการณ์นั้นเปลี่ยนไปตามผลของการตีความ และเมื่อมีความคิดและเข้าใจบิดเบือนไป อาจมีผลต่อเจตคติ ความรู้สึก โดยเฉพาะสถานการณ์กระตุ้นที่เป็นสาเหตุ เช่น การโฆษณาหาเสียงก็ทำให้เกิดความรู้สึกพอใจ เมื่อมีความพึงพอใจก็มักจะขาดทักษะทางการคิดชี้แนะการกระทำที่เหมาะสม จึงก่อให้เกิดการทำตามตัวแบบจากโฆษณาหรือการหาเสียง ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์ของกระบวนการทางปัญญากับพฤติกรรมก็มีความสัมพันธ์แบบปฏิสัมพันธ์กัน การปรับพฤติกรรมทางปัญญาในงานวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีปัญญาสังคมมาเป็นฐานในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

ทฤษฎีปัญญาสังคม (Social Cognitive Theories) ของ Albert Bandura(1986) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อพื้นฐานว่า การเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factor) ซึ่งได้แก่

ความคิด ความเชื่อ ความคาดหวัง ฯลฯ กับปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environment Factors) ซึ่งพฤติกรรมปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมจะส่งผลซึ่งกันและกัน โดยที่แนวคิดหลักจะอยู่ที่ปัจจัยสิ่งแวดล้อมเป็นตัวทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลง อันจะส่งผลให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งเทคนิควิธีที่ทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลเปลี่ยนแปลงนี้ Bandura ได้เสนอวิธีของการเรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning) เพราะ Bandura มีความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงความคิดหรือการเรียนรู้ของบุคคลส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกตจากตัวแบบ ทั้งนี้เพราะตัวแบบเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกไปพร้อมๆ กัน และเนื่องจากคนเรานั้นใช้ชีวิตในแต่ละวันในสภาพแวดล้อมที่แคบๆ ดังนั้น การรับรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ของสังคมจึงผ่านมาจากประสบการณ์ของผู้อื่น โดยการได้ยินและได้เห็นโดยไม่มีประสบการณ์ตรงมาเกี่ยวข้อง คนส่วนมากรับรู้เรื่องราวต่างๆ ของสังคม โดยการผ่านสื่อแทบทั้งสิ้น

Bandura ได้เสนอกระบวนการเรียนรู้จากตัวแบบ ประกอบด้วย 4 กระบวนการ โดยอธิบายเริ่มต้นจากการที่บุคคลสังเกตตัวแบบแล้วเกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางปัญญาโดยเริ่มจากกระบวนการที่ 1 คือ กระบวนการใส่ใจ กระบวนการที่ 2 คือ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการที่ 3 คือ กระบวนการกระทำ และ กระบวนการที่ 4 คือ กระบวนการจูงใจ ต่อจากนั้นบุคคลจะแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะเกิดขึ้นเรียงตามลำดับ อย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้จะเกิดขึ้นตั้งแต่กระบวนการที่ 2 โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ศักยภาพของพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการได้มาซึ่งความรู้ (Acquired)

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพที่ทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญของการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไป มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 อย่าง คือ (1) ผู้สอนทำหน้าที่วางแผนและจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน (2) ตัวผู้เรียนซึ่งต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ (3) วัสดุการเรียนการสอน รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แม้การจัดการเรียนการสอนยุคใหม่ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากสื่อหรือวัสดุการเรียนการสอนรูปแบบต่างๆ ได้ แต่ครูผู้สอนก็ยังเป็นกลไกที่สำคัญและจำเป็นในการพัฒนาสื่อหรือวัสดุการเรียนการสอนเหล่านั้น

2. จุดประสงค์การจัดการเรียนการสอนก็คือต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนา หรือตามวัตถุประสงค์การสอนที่วางไว้ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น จากการศึกษาที่ก่อนเรียนคิดไม่เป็น ทำไม่ได้ หลังจากการเรียนคิดเป็น ทำได้ แสดงว่าผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้แล้ว เป็นต้น

3. สื่อการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา การใช้สื่อการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา นั้น ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การสอน เนื้อหา และวิธีการสอนในแต่ละครั้ง อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้รับความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรจะมีลักษณะที่เป็นสื่อสารแบบสองทาง ซึ่งทั้งกระบวนการสื่อสารและกระบวนการเรียนการสอนจำเป็นต้องอาศัยสื่อในการถ่ายทอด หรือติดต่อกัน

ระหว่างบุคคล ถ้าขาดสื่อแล้วการติดต่อกันหรือการเรียนการสอนไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย

แนวคิดการสอนโดยใช้วีดิทัศน์

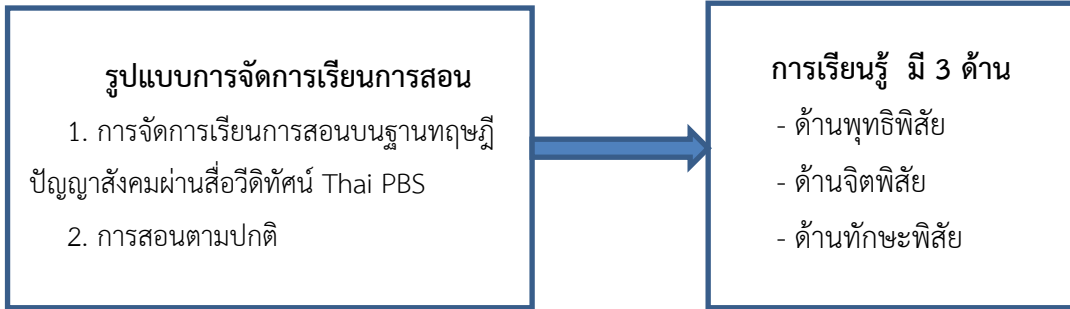
วีดิทัศน์(Video tape) เป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับใช้ เพื่อการเรียนการสอน เพราะวีดิทัศน์เป็นสื่อที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้เห็นภาพ ซึ่งอาจเป็นภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหวและทำให้ผู้เรียนได้ยินเสียงที่สอดคล้องกับภาพนั้นๆ ด้วยวีดิทัศน์สามารถใช้ในการสาธิตอย่างได้ผล เป็นสิ่งที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเห็นสิ่งที่ควรเห็นและยังจับความผิดพลาดในการสาธิตกระบวนการทดลองต่างๆ ได้ เพราะผู้สาธิตสามารถจัดเตรียม และจัดทำวีดิทัศน์ อย่างถูกต้อง ก่อนที่จะนำไปใช้จริง การใช้วีดิทัศน์กับการศึกษานั้น ครูอาจารย์สามารถประยุกต์ได้กับงานการเรียนการสอนได้อย่างกว้างขวางทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น บทเรียนวีดิทัศน์ที่จัดทำขึ้น โดยเฉพาะในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง สารคดีทั่วไปซึ่งอาจบันทึกรายการมาจากทางสถานีโทรทัศน์หรือจากทางอินเทอร์เน็ต การถ่ายทอดสดผ่านระบบเครือข่ายหรือโทรทัศน์วงจรปิด หรือการบันทึกการบรรยายในชั้นเรียนปกติเพื่อนำมาทบทวน เป็นต้น

สำหรับการเตรียมการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ ครูผู้สอนต้องตระหนักว่า ถึงแม้วีดิทัศน์จะมีประโยชน์และข้อดีอยู่มาก แต่การนำวีดิทัศน์มาใช้ในห้องเรียนนั้น ครูจำเป็นจะต้องเตรียมการให้พร้อม ทั้งนี้เพราะวีดิทัศน์เป็นสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์มากกว่า 1 ชิ้น นอกจากนี้ครูก็ต้องศึกษาเนื้อหาใน วีดิทัศน์อย่างละเอียด โดยอย่างน้อยครูผู้สอนต้องดำเนินการดังนี้ 1) ครูผู้สอนจะต้องเลือกบทเรียนที่เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของนักศึกษา 2) ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาบทเรียนดังกล่าวอย่างลึกซึ้ง และ 3) ครูผู้สอน

ต้องทำความเข้าใจและทดลองใช้เครื่องวัดทัศนว่า
สามารถใช้งานได้ดี

การวิจัยนี้ใช้แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ คือ
แนวคิดพฤติกรรมปัญญานิยม (Cognitive
Behavior Approach) และทฤษฎีปัญญาสังคม
Social Cognitive Theory) ดังภาพประกอบ 1

กรอบแนวความคิดการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นิสิตปริญญาตรีกลุ่มที่ได้รับการจัดการ
เรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อ
วีดิทัศน์ Thai PBS มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
การเรียนรู้ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ
50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นิสิตปริญญาตรีกลุ่มที่ได้รับการจัดการ
เรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อ
วีดิทัศน์ Thai PBS มีพฤติกรรมการเรียนรู้ สูงกว่า
นิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการจัดการเรียนการสอน
แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มี
นิสิต คณะวิทยาศาสตร์ รวมจำนวน 705 คน
- สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีนิสิตคณะ
แพทยศาสตร์จำนวน 165 คน และคณะเภสัช
ศาสตร์ จำนวน 120 คน รวมจำนวน 285 คน
- สาขาสังคมศาสตร์ มีนิสิต คณะมนุษย
ศาสตร์ จำนวน 775 คน และคณะสังคมศาสตร์
จำนวน 860 คน รวมจำนวน 1,735 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็น นิสิต ปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 1 ปี
การศึกษา 2556 ที่ลงทะเบียนเรียนหมวดวิชาศึกษา
ทั่วไป ในรายวิชาทักษะการรู้สารสนเทศ(มศว141)
และ รายวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์(มศว
151) จำนวน 655 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง
จำนวน 312 คนและกลุ่มควบคุม จำนวนละ 343
คน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจงจากนิสิต 3
สาขาวิชา ซึ่งมีคณะผู้สอนเป็นอาจารย์ประจำ
หลักสูตรที่สมัครใจเข้าร่วมในโครงการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา2556
ที่ลงทะเบียนเรียนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ในรายวิชา
ทักษะการรู้สารสนเทศ(มศว 141) และ รายวิชา
การศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์(มศว 151) ซึ่ง
เป็นนิสิตจาก 3 สาขาวิชา ที่ลงทะเบียนเรียนทั้ง 2
วิชา จำนวนทั้งสิ้น 2,625 คน จำแนกเป็น

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองประเภทกึ่งทดลอง (Quasi – experimental research) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบการวัดก่อนการทดลอง (Pretest) และวัดหลังการทดลอง (Posttest) โดยมีกลุ่มควบคุม (Pretest-Posttest Control Group Design) ลักษณะของแบบการวิจัยเป็นดังนี้

กลุ่มทดลอง Pretest Treatment Posttest
กลุ่มควบคุม Pretest ~ Posttest

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคม

2. สื่อวีดิทัศน์ Thai PBS จำนวน 8 เรื่อง โดยลักษณะของสื่อที่นำมาใช้ ประกอบด้วย

1) สื่อประเภทสารคดีเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของบุคคล คือ รายการเป็นอยู่ คือ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องสุขชัย ปิติวุฒิ (มนุษย์ วันธรรมดา ขาวนาวันหยุด) และ เรื่อง สมพล รุ่งพาณิชย์ เพราะชีวิตเป็นเรื่องเพราะๆ

2) สื่อประเภทการวิเคราะห์ข่าวและสถานการณ์ จำนวน 2 เรื่อง คือ เรื่องรู้สู้ภัยพิบัติ และ รายการประกาศภาวะฉุกเฉิน ตอน ก๊อปปี้ไรท์ ก๊อปปี้เลฟ

3) สื่อประเภทรายการเสวนา จำนวน 4 เรื่อง คือ รายการใจดีสู้เสือ 2 เรื่อง ได้แก่ ตอน ข่าวเท็จจริงแค่ไหน และตอนหวยและดวงชะตา รายการเสวนาเด็กห้าม จำนวน 1 เรื่อง ภาษาชีวิต และ รายการศิลป์สโมสร 1 เรื่อง ตอน รู้เรื่อง Hack เว็บไซต์

3. แบบวัดตัวแปรที่ศึกษา จำนวน 17 แบบวัด มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง .646 - .937 ซึ่งประกอบด้วย 1) แบบวัดความเข้าใจตนเอง 2) แบบวัดความเข้าใจผู้อื่น 3) แบบวัดความตระหนักในสิทธิ 4) แบบวัดความคิดเห็นที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ 5) แบบวัดทักษะการสื่อสารและสารสนเทศ 6) แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ 7) - 14) แบบวัดการรู้คิดในเนื้อหาที่สอน จำนวน 8 แบบวัด 15) แบบวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ 16) แบบบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้จากสื่อและ 17) แบบบันทึกพฤติกรรมการตั้งใจรับสื่อของนิสิต

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการทดลองออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ระยะเวลาก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยวางแผนจัดเตรียมสิ่งต่างๆเพื่อให้พร้อมก่อนการทดลอง ได้แก่ กำหนดและคัดเลือกและวิเคราะห์สื่อวีดิทัศน์ของ Thai PBS ที่จะนำมาใช้เป็นสื่อการสอนในรายวิชาที่ทำการทดลอง ทำการสร้างแบบวัดและแบบบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิต และฝึกผู้ช่วยสังเกต

ขั้นที่ 2 ระยะเวลาการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยจัดการเรียนการสอนในกลุ่มทดลองด้วยการใช้การจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มทดลอง ใช้เวลา 120 นาที ดังนี้

ตาราง 1 แสดงการจัดการเรียนการสอนกลุ่มทดลอง ใช้เวลา 120 นาที

เวลา	กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกลุ่มทดลอง	สื่อที่ใช้
5 นาที	ผู้สอนอธิบายวัตถุประสงค์ของการชม วิดีทัศน์และการบันทึกข้อมูล เนื้อหาที่สะท้อนถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งพร้อมทั้งแจกแบบบันทึกเนื้อหา พร้อมชี้แจงเรื่องวิธีการบันทึกและการส่งคืนเพื่อตรวจให้คะแนน และชี้แจงการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสื่อ	1.แบบบันทึก พฤติกรรมการเรียนรู้จากสื่อ 2.แบบวัดความคิดเห็นที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์
30 นาที	ผู้สอนเปิดวีดิทัศน์ให้นิสิตได้ดู นิสิตทำการบันทึกทำการบันทึกข้อมูลพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ พร้อมทั้งประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อ	สื่อวีดิทัศน์
20 นาที	ผู้สอนให้นิสิตเข้ากลุ่มเพื่ออภิปรายรายละเอียดของเนื้อหาจากสื่อตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ในแบบบันทึก อภิปรายครบทุกประเด็น	ข้อมูลที่บันทึกไว้
30 นาที	ผู้สอนจับฉลากหัวข้อที่จะให้นิสิตกลุ่มต่าง ๆ มานำเสนอประเด็นตามที่กำหนดไว้ นิสิตนำเสนอเนื้อหา ผู้สอนซักถามประเด็นต่างๆ โดยเฉพาะ 1. ตัวแบบแสดงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร ช่วงไหนบ้าง 2. หลังจากที่ได้ตัวแบบแสดงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้แล้วมีผลอะไรเกิดขึ้นแล้ว นิสิตมีความคิดเห็นอย่างไรกับผลที่เกิดขึ้น * สอบถามทุกพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้	ประเด็นพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญ
20 นาที	ผู้สอนสรุปประเด็นสำคัญในเรื่องที่อภิปรายร่วมกันมา	ประเด็นการอภิปราย
15 นาที	ผู้สอนทำการวัดการรู้คิด	แบบวัดการรู้คิด

สำหรับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มควบคุม ใช้เวลา 120 นาที ผู้สอนดำเนินการสอนโดยใช้วิธีบรรยาย ตามเนื้อหาพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ ประเด็นสำคัญเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง โดยไม่ใช้สื่อ Thai PBS เมื่อสอนเสร็จในแต่ละครั้ง (8 ครั้งตามหัวข้อที่กำหนด) ผู้สอนทำการวัดการรู้คิด

ขั้นที่ 3 ระยะหลังการทดลอง

หลังจากเสร็จสิ้นระยะการทดลอง 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยดำเนินการวัด จิตพิสัยและทักษะพิสัยการเรียนรู้ของนิสิตทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสนองมาตรฐานการวิจัยทั้ง 2 ข้อ มีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคม ผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS ซึ่งแสดงดังตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนการเรียนรู้ทั้งภาพรวมและรายองค์ประกอบ ของนิสิตปริญญาตรี ที่ได้รับการทดลองได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS กับเกณฑ์ร้อยละ 50 (รายองค์ประกอบย่อย) และในภาพรวมกับคะแนน T50

ตัวแปรพฤติกรรมการเรียนรู้	กลุ่มรวม				กลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี			กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ			กลุ่มมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์		
	n	$\bar{X}$	SD	t	$\bar{X}$	SD	t	$\bar{X}$	SD	t	$\bar{X}$	SD	t
องค์ประกอบความรู้คิด	228	54.917	4.923	45.744*	52.636	4.048	27.387*	58.840	4.438	36.757*	53.355	3.758	30.978*
องค์ประกอบจิตพิสัย (ภาพรวม)	296	48.279	6.782	-4.365	46.644	7.723	-4.144	51.112	6.327	1.686	47.289	5.563	-5.179
องค์ประกอบจิตพิสัย ด้านความเข้าใจตนเอง	255	31.570	3.158	45.862*	30.980	3.245	18.847*	32.710	3.065	31.937*	30.900	2.945	30.056*
องค์ประกอบจิตพิสัย ด้านความเข้าใจผู้อื่น	255	25.560	2.403	70.148*	25.170	2.415	30.376*	25.700	2.480	41.374*	25.620	2.336	47.911*
องค์ประกอบจิตพิสัย ด้านความตระหนักรู้	288	17.470	1.807	45.807*	17.130	1.698	26.153*	17.600	1.744	27.142*	17.680	1.926	26.739*
องค์ประกอบทักษะ (ภาพรวม)	255	49.575	5.533	-1.224	48.221	5.061	-2.534	52.323	4.579	4.865*	47.933	5.619	-5.873
องค์ประกอบทักษะ ด้านคิดวิเคราะห์	251	1.490	0.766	-0.206	1.353	0.867	-1.210	1.589	0.717	1.176	1.473	0.750	-0.381
องค์ประกอบทักษะ ด้านคิดสร้างสรรค์	255	15.271	5.198	-63.177	16.789	3.658	-37.865	17.352	5.349	-32.698	12.909	4.732	-51.409
องค์ประกอบทักษะ ด้านการสื่อสาร	255	80.188	8.678	50.946*	77.846	7.588	24.086*	83.380	8.469	34.972*	78.639	8.622	31.941*
พฤติกรรมกรเรียนรู้	296	49.255	5.455	-2.349	46.697	5.341	-5.895	53.665	4.046	8.688*	47.725	4.301	-5.622

จากตาราง 2 พบว่า นิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS มีคะแนนพฤติกรรมกรเรียนรู้ในภาพรวมไม่สูงกว่าเกณฑ์ (T50) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า

องค์ประกอบความรู้คิด พบว่า นิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS มีคะแนนพฤติกรรมกรเรียนรู้องค์ประกอบความรู้คิดสูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ประกอบจิตพิสัย พบว่า นิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS มีคะแนนพฤติกรรมกรเรียนรู้จิตพิสัยไม่สูงกว่าเกณฑ์ (T50) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบจิตพิสัยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเข้าใจตนเอง ด้านความเข้าใจผู้อื่น และด้านความ

ตระหนักรู้ นิสิตมีคะแนนทั้ง 3 ด้านสูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ประกอบทักษะ พบว่า นิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS มีคะแนนพฤติกรรมกรเรียนรู้ทักษะองค์ประกอบทักษะไม่สูงกว่าเกณฑ์ (T50) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบทักษะด้านการสื่อสาร นิสิตมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนองค์ประกอบทักษะด้านคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ พบว่าไม่สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50

2. ผลการเปรียบเทียบการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาตรีระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS กับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ ซึ่งแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงผลการเปรียบเทียบการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาตรีระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคม ผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS กับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ

ตัวแปรพฤติกรรม การเรียนรู้	กลุ่มรวม (n กลุ่มทดลอง=308, n กลุ่มควบคุม=327)				กลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี			กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ			กลุ่มมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์		
	กลุ่ม	$\bar{X}$	SD	t	$\bar{X}$	SD	t	$\bar{X}$	SD	t	$\bar{X}$	SD	t
องค์ประกอบการรู้ คิด	ทดลอง	54.917	4.923	1.968*	52.636	4.048	2.569*	58.840	4.438	4.192*	53.355	3.758	-3.821
	ควบคุม	54.035	4.663		51.046	3.897		55.894	3.827		55.882	4.369	
องค์ประกอบจิต พิสัย(ภาพรวม)	ทดลอง	48.279	6.782	-5.930	46.644	7.723	-6.996	51.112	6.327	-1.093	47.289	5.563	-1.897
	ควบคุม	51.513	6.618		53.473	5.741		52.181	6.954		48.823	6.349	
องค์ประกอบจิตพิสัย ด้านความเข้าใจ ตนเอง	ทดลอง	31.570	3.158	-1.863	30.980	3.245	-4.099	32.710	3.065	1.207	30.900	2.945	-0.050
	ควบคุม	32.090	3.433		33.150	3.111		32.120	3.544		30.920	3.313	
องค์ประกอบจิตพิสัย ด้านความเข้าใจผู้อื่น	ทดลอง	25.560	2.403	-2.413	25.170	2.415	-5.079	25.700	2.480	-1.115	25.620	2.336	1.759
	ควบคุม	26.060	2.495		26.990	1.984		26.100	2.414		25.020	2.671	
องค์ประกอบจิตพิสัย ด้านความตระหนักรู้	ทดลอง	17.470	1.807	-1.215	17.130	1.698	-1.742	17.600	1.744	0.521	17.680	1.926	-0.871
	ควบคุม	17.660	2.004		17.590	2.103		17.460	1.907		17.910	1.967	
องค์ประกอบทักษะ (ภาพรวม)	ทดลอง	49.576	5.533	-1.298	48.221	5.061	-3.906	52.323	4.579	3.700*	47.933	5.619	-1.930
	ควบคุม	50.176	5.396		51.405	4.750		49.541	5.589		49.426	5.681	
องค์ประกอบทักษะ ด้านคิดวิเคราะห์	ทดลอง	1.490	0.766	-2.354	1.353	0.867	-1.137	1.589	0.717	-1.616	1.473	0.750	-1.997
	ควบคุม	1.647	0.797		1.505	0.749		1.763	0.743		1.696	0.876	
องค์ประกอบทักษะ ด้านคิดสร้างสรรค์	ทดลอง	15.271	5.198	-0.643	16.789	3.658	-2.111	17.352	5.349	8.811*	12.909	4.732	-5.725
	ควบคุม	15.564	5.471		18.225	4.220		11.043	4.247		16.776	5.148	
องค์ประกอบทักษะ ด้านการสื่อสารฯ	ทดลอง	80.189	8.678	-0.229	77.846	7.588	-3.380	83.380	8.469	1.189	78.639	8.622	1.467
	ควบคุม	80.405	8.428		82.379	8.109		81.923	8.109		76.961	8.032	
พฤติกรรม การเรียนรู้	ทดลอง	49.255	5.455	-2.752	46.697	5.341	-4.591	53.665	4.046	3.775*	47.725	4.301	-3.990
	ควบคุม	50.399	4.717		49.979	4.805		51.213	4.755		50.119	4.539	

จากตาราง 3 พบว่า นิสิตปริญญาตรีกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS มีคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมไม่สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า

องค์ประกอบการรู้คิด พบว่า นิสิตปริญญาตรีกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS มีคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ในองค์ประกอบการรู้คิดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ส่วนองค์ประกอบจิตพิสัยและองค์ประกอบทักษะ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน พบว่า นิสิตปริญญาตรีกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอน

สอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS มีคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ในองค์ประกอบจิตพิสัยและองค์ประกอบทักษะทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ

สรุปผลการวิจัย

1. นิสิตปริญญาตรีกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ในองค์ประกอบการรู้คิด องค์ประกอบจิตพิสัยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเข้าใจตนเอง ด้านความเข้าใจผู้อื่น และด้านความตระหนักรู้ในสิทธิและ องค์ประกอบทักษะพิสัยเฉพาะด้านการสื่อสาร

สูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นิสิตปริญญาตรีกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS มีพฤติกรรมการเรียนรู้ในองค์ประกอบการเรียนรู้ สูงกว่านิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลของการศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS สามารถนำไปประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 และ 2 พบว่า ในระยะหลังการทดลอง นิสิตปริญญาตรีกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ในองค์ประกอบการเรียนรู้ องค์ประกอบจิตพิสัยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเข้าใจตนเอง ด้านความเข้าใจผู้อื่น และด้านความตระหนักในลิขสิทธิ์และ องค์ประกอบทักษะพิสัยเฉพาะด้านการสื่อสารสูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตปริญญาตรีกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS มีพฤติกรรมการเรียนรู้ในองค์ประกอบการเรียนรู้ สูงกว่านิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น ทั้งนี้เนื่องมาจากประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีระบบต่อการพัฒนา นิสิตให้เกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้

จากการสังเกต ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเริ่มจาก การที่ผู้สอน นำเสนอตัวแบบที่แสดงถึงองค์ประกอบของพฤติกรรมการเรียนรู้คือ ด้านการรู้จัก ด้านจิตพิสัย และ ด้านทักษะให้ นิสิตได้รับรู้ และเมื่อนิสิตได้รับรู้ตัวแบบดังกล่าว นิสิตเกิดการเปลี่ยนแปลงทางปัญญาที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Dopson,1997) โดยกระบวนการทางปัญญาของ นิสิตที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้นสามารถอธิบายโดย เริ่มตั้งแต่กระบวนการใส่ใจ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการกระทำและกระบวนการจูงใจ แล้วส่งผลให้นิสิตแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบในองค์ประกอบที่ตัวแบบนำเสนอ (Bandura, 1986) ซึ่งเป็นไปตามหน้าที่สำคัญของตัวแบบที่ทำหน้าที่สร้างพฤติกรรมใหม่หรือเสริมพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต 2550) ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดของกระบวนการต่างๆ ดังนี้ กระบวนการใส่ใจของงานวิจัยนี้ พิจารณาจากลักษณะของสื่อและความตั้งใจรับสื่อของนิสิต จากการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ ลักษณะของสื่อหรือตัวแบบที่นำเสนอ นั้น นิสิตให้ ความคิดเห็นว่า สื่อหรือตัวแบบที่นำเสนอ มีความเหมาะสมในระดับมาก กล่าวคือ ด้านตัวแสดงมีความเหมาะสมกับเนื้อหา สามารถดึงดูดใจชวนติดตาม ด้านเนื้อหาของสื่อ มีความน่าสนใจ กระชับ และเข้าใจง่าย สื่อที่นำเสนอทำให้นิสิตได้รับประโยชน์ทั้งความรู้ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เป็นอย่างมาก และประเด็นสำคัญพบว่าสื่อที่นำเสนอสามารถกระตุ้นให้นิสิตทำตามตัวแบบได้ในระดับมาก ส่วนเรื่องความตั้งใจในการรับสื่อของ นิสิตพบว่า นิสิตกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS มีความตั้งใจในการรับสื่อโดยเฉลี่ยร้อยละ 73.13 ซึ่งข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นิสิตมีความใส่ใจต่อตัวแบบที่นำเสนอ ต่อจากนั้นจึงส่งผ่าน

ข้อมูลไปยังกระบวนการเก็บจำ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เก็บจำรายละเอียดของสิ่งที่ตัวแบบนำเสนอเข้าสู่กระบวนการทางปัญญาของนิสิต มีผลทำให้นิสิตเกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่ได้สังเกต ทั้งนี้เพราะการได้มาซึ่งความรู้ (Acquired) นี้ Bandura (1986) กล่าวว่า เป็นการทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ศักยภาพของพฤติกรรมซึ่งถือว่าบุคคลได้เกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้ว ต่อจากนั้นจะเข้าสู่กระบวนการกระทำซึ่งเป็นกระบวนการที่นิสิต นำสิ่งที่เก็บจำมาแปลงเป็นการกระทำโดยทำการทบทวน ซักซ้อมว่าตนเองสามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามตัวแบบหรือไม่ และกระบวนการสุดท้ายเป็นกระบวนการจูงใจ เป็นกระบวนการที่มีผลอย่างมากต่อการที่จะทำให้ นิสิตแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ ทั้งนี้สิ่งสำคัญในกระบวนการนี้ก็คือตัวเสริมแรงทางบวกที่ตัวแบบได้รับนั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อการจูงใจให้นิสิตแสดงพฤติกรรมออกมา ดังเช่น จากการนำเสนอสื่อจากรายการศิลปะสโมสร ตอน รู้เรื่อง Hack เว็บไซต์ที่เน้นเป็นตัวแบบด้านพุทธิพิสัยที่เป็นองค์ประกอบด้านการรู้คิดเกี่ยวกับ ระบบสารสนเทศ ความสำคัญกระบวนการ และส่วนประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสามารถทำให้นิสิตเกิดการเปลี่ยนแปลงทางปัญญาจากการไม่รู้ เป็น รู้และเข้าใจเนื้อหาที่สื่อนำเสนอทำให้เกิดพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้องค์ประกอบการรู้คิดให้เพิ่มขึ้นได้ และจากสื่อรายการเป็น อยู่ คือ เรื่องสมพล รุ่งพาณิชย์ เพราะชีวิตเป็นเรื่องเพราะๆ ก็แสดงให้เห็นว่าสื่อมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้องค์ประกอบจิตพิสัย โดยการที่ สมพล รุ่งพาณิชย์ เป็นตัวแบบในเรื่องของการเข้าใจตนเองซึ่งสามารถทำให้เขาประสบความสำเร็จในสิ่งที่คาดหวัง จากการที่สมพลได้รับความสำเร็จนี้เอง จึงทำหน้าที่เป็นตัวจูงใจให้นิสิตทำความเข้าใจตนเองเพื่อจะได้ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับตัว

แบบบ้าง หรือในกรณีของ สุภชัย ปิติวุฒิ จากรายการเป็นอยู่คือ ตอน สุภชัย ปิติวุฒิ (มนุษย์วันธรรมดา ชาววันหยุด) ซึ่งเป็นตัวแบบที่สำคัญของพฤติกรรมการเรียนรู้องค์ประกอบทักษะพิสัย ด้านทักษะการสื่อสาร โดยที่ สุภชัย ปิติวุฒิ ได้เป็นตัวแบบที่แสดงให้เห็นว่า การที่เขามีทักษะการสื่อสารที่ดี ทำให้ได้รับความร่วมมือจากชาวนาและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของเขา ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้นิสิตแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบเพื่อจะได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิลเลียม วิมุกตายน (2540) ที่ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารทางวาจาสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยทำการวิจัยกับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ของวิทยาลัยบรมราชชนนี กรุงเทพมหานคร โดยในกลุ่มทดลองผู้วิจัยได้ใช้ชุดฝึกตัวแบบเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารผ่านวิดีโอทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีทักษะการสื่อสารทางวาจาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ ชวงค์ และเจียมจิต โสภณสุขสถิตย์ (2554) ได้ทำวิจัยเรื่องผลของการให้ความรู้ทางด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาโดยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมที่แผนกไตเทียม โรงพยาบาลตรัง จังหวัดตรัง ผู้วิจัยทำการทดลองโดยให้ความรู้เป็นรายบุคคลร่วมกับการใช้สื่อวีดิทัศน์ให้ความรู้เรื่องการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมและสื่อวีดิทัศน์เรื่องพฤติกรรมดูแลตนเองผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ทางด้านสุขภาพเรื่องโรคไตวายเรื้อรังที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมและค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการ

ดูแลตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐนันท์ เกตุภาค วิลาวัลย์ พิเชียรเสถียร และอารีวรรณ กลั่นกลิ่น (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการให้ข้อมูลโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ต่อความรู้และการปฏิบัติของผู้ป่วยในการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยที่มีอายุ 18 ถึง 60 ปี เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลชุมชนแห่งหนึ่ง ซึ่งกลุ่มทดลองได้รับข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์เรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วย ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับข้อมูลตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า หลังได้รับข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้และมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติเพิ่มขึ้นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

สำหรับทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ ผลการวิจัยไม่พบการเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัดและไม่พบความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ทักษะทั้ง 2 ทักษะเป็นทักษะความคิดระดับสูงที่ต้องได้รับตัวแบบร่วมกับการลงมือกระทำ โดยต้องใช้จำนวนครั้งของการฝึกฝนที่มากกว่านี้จึงจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัดได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญหาสังคมผ่านสื่อ Thai PBS สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ในองค์ประกอบด้านพุทธิพิสัย ได้ดีกว่าการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ส่วนองค์ประกอบด้านจิตพิสัยและด้านทักษะพิสัยยังไม่สามารถพัฒนาได้เท่าที่ควร ดังนั้นผู้สอนอาจจะต้องใช้เวลาในการพัฒนามากขึ้นหรืออาจจะใช้เทคนิคการพัฒนาอย่างอื่นร่วมด้วยเพื่อดึงดูดความสนใจ

ของนิสิตได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ และเป็นกิจกรรมที่เสริมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามเนื้อหาวิชา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ผลการพัฒนาเกิดขึ้นชัดเจนทั้ง 3 องค์ประกอบ ควรมีการทำกรวิจัยแบบระยะยาวเพื่อศึกษาพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้

นอกจากนี้ ควรมีการทำวิจัยในเรื่องการผลิตสื่อเพื่อใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของรายวิชาที่สอน ซึ่งอาจทำเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai PBS)

บรรณานุกรม

จิราภรณ์ ชูวงศ์และเจียมจิต โสภณสุขสถิตย์ (2554) ผลของการให้ความรู้ทางด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 : กรกฎาคม - ธันวาคม 2554 หน้า 41 – 50

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. 2521. ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ญัฐนันท์ เกตุภาค วิลาวัลย์ พิเชียรเสถียร และอารีวรรณ กลั่นกลิ่น (2554) ผลของการให้ข้อมูลโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ต่อความรู้และการปฏิบัติของผู้ป่วยในการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลพยาบาลสาร ปีที่ 38 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2554 หน้า 98 – 109

บุญเกื้อ ควรหาเวช.2531. นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. 2539. กระบวนทัศน์ใหม่ในนวัตกรรมหลักสูตร. *ข่าวสารกองบริการการศึกษา 7* (มีนาคม-เมษายน 2539). ทบวงมหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ หน้า 27-30.
- วิลเลียม วิมุกตายน. (2540) รูปแบบการฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารทางวาจาสำหรับนักศึกษาพยาบาล กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาคิต (2553). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธัญญา นวลประสิทธิ์ พวงเพชร วุฒิพงศ์ และ กษิรา จันทรมณี. (2552). ผลของการใช้สื่อวีดิทัศน์โปรแกรมการดูแลตนเองต่อความรู้และความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยตาต่อกระจกและญาติผู้ดูแล. *วารสารสภาการพยาบาล ; 25(2)* 78-86.
- สุนิสา จันทรเลขา (2551). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องส่วนประสมผลิตภัณฑ์ ของนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว ด้วยการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ *รายงานการวิจัย สระแก้ว : วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว*
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action : A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall.
- Heinich Robert michael Molenda and James D. Russell. 1985. *Instructional Media and the New Technologies of Instruction*. 2nd ed. New York : John Wiley and Sons,
- Kalish, H.I. (1981). *From Behavioral Science to Behavior Modification*. NY : McGraw-Hill Book Company.
- Kirk, J. (1990). "Cognition – Behavioral Assessment," in *Cognitive Behavior Therapy for Psychiatric Problems*. P. 13-51. Edited by Hawton, K. et al. Oxford : Oxford University Press.
- Mahony, M.J. (1974). *Cognition and behavior Modification*. Cambridge, Mass : Ballinger.

